

§ 159

DN:o KRS/663/06.00.00/2024

## Lausunto: Kristiinankaupungin yleislääketieteen osastoa koskevan ostopalvelun lopettaminen

Lausuntopyyntö vastaanotettu 22.10.2024

### Kaupunginhallituksen päätös:

Kristiinankaupungin kaupunginhallitus antaa seuraavan lausunnon:

Kristiinankaupungin kaupunginhallitus suhtautuu kriittisesti tiukkaan aikatauluun lausunnon antamisen osalta. Ei ole hyväksyttävää vaatia lausuntoa näin tärkeästä asiasta näin lyhyessä ajassa.

Selkämeren Terveys on yhteistyössä Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa päättänyt muuttaa yksikön painopisteen arviointi- ja aktivointiyksiköksi 1.12.2024 alkaen. Paikkamäärä tulee olemaan kiinteänä 14 potilaspaikkaa, ja Pohjanmaan Hyvinvointialue ei käytä enää 3 suoritekohtaiselle hinnalla sovittua paikkaa.

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallitus kirjoittaa yleislääketieteen osaston lakkauttamista koskevassa päätöksessään, että yhteisomisteisella yhtiöllä on ollut vaikeuksia rekrytoida henkilöstöä ja ettei yksikössä ole ollut sairaanhoitajia joka työvuorossa, vaan ainoastaan lähihoitajia yöaikaan. Selkämeren Terveiden mukaan Pohjanmaan hyvinvointialue on antanut luvan siihen, että yksikössä on tarvittaessa kaksi lähihoitajaa yöaikaan. Ei ole hyvän yhteistyökäytännön mukaista ensin antaa lupa tällaiseen menettelyyn, ja käyttää sitä sitten sulkemisen perusteena. Selkämeren Terveiden toiminnan aikana yövuorosta on puuttunut sairaanhoitaja vain kolme kertaa. Vertailun vuoksi voidaan todeta, että Laihian yksikössä on usean vuoden ajan ollut vain lähihoitajia yövuorossa.

Lisäksi tulee korostaa, että Pohjanmaan hyvinvointialue ohjaa asiakkaita Selkämeren Terveiden osastolle. Toisin sanoen Selkämeren Terveys ei voi päättää asiakasprofiilista, jota kritisoidaan Pohjanmaan hyvinvointialueen hallituksen pöytäkirjassa.

Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) mukaan *kaikilla potilailla on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon. Hänen hoitonsa on järjestettävä ja häntä on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata.* Ehdotus siitä, että Kristiinankaupungin yleislääketieteen osasto, Kaskisten Mariakoti ja Närpiön Pörtehemmet lakkautetaan, ja ei ettei enää osteta palveluita Kristiinankaupungin Geritrimiltä, saattaa johtaa siihen, että ne yksiköt, joihin ohjataan potilaita lakkautettavista yksiköistä, eivät enää pysty tarjoamaan hyvää hoitoa, koska kuormitus lisääntyy merkittävästi. Tästä kärsisivät sekä muihin yksiköihin ohjattavat asiakkaat että yksiköissä jo hoidettavat asiakkaat kuten myös siellä työskentelevä henkilöstö.

Kristiinankaupungin väestön keski-ikä on toiseksi korkein kaikista Pohjanmaan kunnista. Kristiinankaupunkilaisista lähes viidesosa on yli 75-vuotiaita koko maan keskiarvon ollessa noin 11 %. Iäkkäiden osuuden arvioidaan kasvavan. Paikkojen lakkauttaminen johtaa siihen, että yhä useampi iäkäs joutuu asumaan yksin kotona ilman minkäänlaista tukea. Se ei ole ihmisarvoista.

.....  
Todistan pöytäkirjanotteen oikeaksi

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallituksen päätös ja vaikutusten arviointi ovat puutteellisia. Lähialueen yksiköissä ei ole tarvittavaa kapasiteettia, eikä päätökseen myöskään sisälly mitään vaikutusten arviointia siitä, että iäkkäät asuvat kauemmin yksin kotona. Hoitopaikkojen vähentyessä iäkkäät joutuvat todennäköisesti asumaan kotona ilman riittävää tukea, mikä saattaa vaikuttaa heidän elämänlaatuunsa ja turvallisuuteensa. Sosiaalinen eristäytyminen ja tuen puute voi lisätä mielenterveysongelmia, mikä saattaa pidemmän päälle kuormittaa muita hoitoyksiköitä. Se, että useammat iäkkäät asuvat kauemmin kotona, saattaa myös lisätä erikoissairaanhoidon tarvetta sekä aiheuttaa pidempiä ja kalliimpia hoitoketjuja.

Vaikutusten arvioinnissa todetaan toiminnan muutosta eli yleislääketieteen osaston lakkauttamista koskevassa vaihtoehdossa, että ”molemmat kieliryhmät saavat jatkossakin tasavertaista hoitoa ruotsiksi ja suomeksi”. Siitä ei kuitenkaan selviä, miten tähän päätelmään on päädytty. Miten jatkossa taataan yhdenvertainen hoito, kun ei tiedetä, minne asiakkaat siirretään tai millaista hoitoa he saavat jatkossa.

Vaikutus, jonka mukaan ”paikkavähennyksen pitäisi johtaa siihen, että ympärivuorokautiseen asumiseen jonottaa 7–8 henkilöä vähemmän, jotta keskisen ja eteläisen alueen yleislääketieteen akuuttiapaikkojen paine ei lisäänty kohtuuttomasti” on vaikeaselkoinen. Miten yksikön lakkauttaminen vähentää 24/7-hoitoa tarjoavaan asumisyksikköön jonottavien henkilöiden määrää?

Vaikutus ”Avohoitopainotusten vaikutukset tulevat viiveellä” on erittäin huolestuttava. Jos Pohjanmaan hyvinvointialue suunnittelee yksöiden lakkauttamista ja pyrkii siihen, että yhä useammat asuvat kotona, hoitoprosessien ja hoitoon pääsyn tulee olla hyvin organisoituja ja lähellä asiakasta.

Vaikutusten arvioinnissa todetaan myös, että osastosta on tehty useita huoli-ilmoitusta. Selkämeren Terveiden tietoon on tullut vain yksi huoli-ilmoitus. Ilmoitus on selvitetty, eikä mitään poikkeavaa ole voitu todeta. Ei siis pidä paikkaansa, että olisi tehty useita huoli-ilmoituksia.

Toiminnan lakkauttaminen Kristiinankaupungissa tarkoittaa, että Kristiinankaupungin asukkaita kohdellaan epätasa-arvoisesti verrattuna muihin asukkaisiin, jotka asuvat paikkakunnilla, joihin hoito keskitetään. Hoidon keskittäminen muutamalle paikkakunnalle tarkoittaa, että asukkaita kohdellaan epätasa-arvoisesti.

Kristiinankaupungin kaupunginhallitus esittää nyt vahvana mielipiteenään, että yleislääketieteen yksikön toiminta muutetaan arviointi- ja aktivointiyksiköksi, kuten on sovittu Selkämeren Terveiden ja Pohjanmaan hyvinvointialueen keskinäisissä neuvotteluissa.

Kristiinankaupungin kaupunginhallitus on valmis neuvottelemaan asiasta yksikön toiminnan jatkumisen turvaamiseksi Kristiinankaupungissa.

Pykälä tarkastettiin välittömästi.

### **Päätöksen perustelut:**

Aluehallitus varaa nyt asianomaisille kunnille mahdollisuuden antaa lausunto edellä mainitusta asiasta ennen lopullista päätöksentekoa. Mahdolliset lausunnot tulee toimittaa hyvinvointialueen kirjaamoon viimeistään perjantaina 8.11.2024 kello 16.00.

Kristiinankaupungin kaupungin vastausaikaa on jatkettu 12.11.2024 klo 10.00 saakka.

*Viittaus kaupungin strategiaan:*

Monipuolinen hoito lähellä kunnan asukkaita.

Yhteistyö seutukunnan alueella yli seuturajojen on tärkeää.

*Vaikutusten arviointi:*

Lausunto annetaan määräajan puitteissa.

### **Päätösmenettely kaupunginhallituksessa 11.11.2024:**

Asia on ratkaistu kokouksessa.

Keskustelun aikana kaupunginhallitus esitti haluavansa korostaa yhdenvertaisuusnäkökulmaa ja sitä, ettei hyvinvointialue kohtele Pohjanmaan asukkaita yhdenvertaisesti. Haluttiin myös ilmoittaa hyvinvointialueelle, että kaupunki on halukas neuvottelemaan toimintayksikön toiminnan jatkumisesta Kristiinankaupungissa.

Keskustelun perusteella kaupunginjohtaja ehdotti kahta lisäystä ehdotukseensa:

- Toiminnan lakkauttaminen Kristiinankaupungissa tarkoittaa, että Kristiinankaupungin asukkaita kohdellaan epätasa-arvoisesti verrattuna muihin asukkaisiin, jotka asuvat paikkakunnilla, joihin hoito keskitetään. Hoidon keskittäminen muutamalle paikkakunnalle tarkoittaa, että asukkaita kohdellaan epätasa-arvoisesti.
- Kristiinankaupungin kaupunginhallitus on valmis neuvottelemaan asiasta yksikön toiminnan jatkumisen turvaamiseksi Kristiinankaupungissa

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan muutetun ehdotuksen.

### **Asia:**

Koska on asetettu säästövaatimuksia, jotta saavutetaan positiivinen tulos talousarvioon vuodelle 2025, yleislääketieteen osastopaikkoja on vähennettävä alkuperäistä suunnitelmaa nopeammalla tahdilla. Ei riitä, että vähennämme enemmän paikkoja yksittäisiltä osastoilta, vaan on tarve lakkauttaa kokonaisia osastoja. Ajatellen sitä, että paikkamäärä on suurin eteläisellä alueella ja Kristiinankaupungissa ei suunnitella asumispaikkojen vähentämistä, ehdotetaan, että Kristiinankaupungin osaston hoitopaikkojen ostopalvelut lopetetaan. Säästöjä syntyy vuositasolla noin 2,1 miljoonaa euroa, josta noin 1,8 milj. euroa koostuu ostopalvelusta Selkämeren Terveys OY:sta, ja loppuosa on hyvinvointialueen omien kustannusten vähennystä, kuten vuokrat, diagnostiset tutkimukset, lääkkeet ja erilaiset tukipalvelut. Säästösummaan on huomioitu, että asiakasmaksutulot vähenevät noin 250 000 eurolla. Osaston lakkauttaminen antaa samalla mahdollisuuden saada tarvittavia henkilöstöresursseja kotisairaalaan, jota hyvinvointialue on sitoutunut järjestämään kotiin annettavana palveluna. Kotisairaaloiminnan kehittämiseen vaaditaan noin 150 000 euron panostus vuodessa. Riittävät liikkuvan sairaalan resurssit parantavat myös asukkaiden edellytyksiä selvitä kotona. Kristiinankaupunkiin tarvitaan jatkossa jonkinlainen yksikkö päiväaikaista hoitoa varten, ja Närpiön osaston paikkamäärän väliaikainen lisääminen voi tulla

---

ajankohtaiseksi. Ehdotus on, että Selkämeren Terveys Oy:n kanssa käydään neuvottelut, joiden tavoitteena on lopettaa ostopalvelut Kristiinankaupungin osastohoidon osalta 1.4.2025 lukien.

**Valmistelija:**

Mila Segervall, kaupunginjohtaja (mila.segervall@krs.fi)

**Esittelijä:**

Mila Segervall, kaupunginjohtaja (mila.segervall@krs.fi)

**Asiaa koskevat asiakirjat:**

- a) Pohjanmaan hyvinvointialue, pöytäkirjanote § 217
- b) Liite § 217 vaikutusten arviointi, Kristiinankaupunki